

**De invoering van het betalingsbevel in België:
Onderzoek, bedenkingen en oproep:**

Annex 1: eerste versie: 21/01/2009

Bespreking wetsvoorstel 790/01

A. Reden voor een aanvulling op de eerste nota van het VCS

B. Aanleiding en redenen invoering van een nieuwe procedure summere rechtspleging volgens wetsvoorstel Jeholet 790/01 van 12/02/2008

BETALINGACHTERSTAND

EUROPESE REGELGEVING

GEBREKEN PROCEDURE SUMIERE RECHTSPLEGING

GERECHTELIJKE ACHTERSTAND / VERSNELLEN GERECHTELIJKE PROCEDURES

C. Oplossing in België

AFSCHAFFEN PROCEDURE SUMIERE RECHTSPLEGING

INVOEREN NIEUWE PROCEDURE SUMMIERE RECHTSPLEGING

D. Gebreken (in verantwoording): onduidelijkheden

EU RICHTLIJN EN/OF VERORDENING

BETALINGSACHTERSTAND ALS REDEN WETSWIJZIGING

ACTORI INCUMBIT PROBATIO // HET RECHT OP WEDERWOORD

ART 6 EVRM

BURGERS & CONSUMENTEN – PRIVE SCHULDEN

TAAK VAN DE RECHTER

WEGWERKEN GERECHTELIJKE ACHTERSTAND

BEMOEILIJKEN BEMIDDELING EN ALTERNATIEVE VORMEN INVORDERING // AANZET TOT HARDE INCASSOPRAKTIJKEN

OPBLAZEN ONDERSCHIED MINNELIJKE EN GERECHTELIJKE INVORDERING // ONDERMIJNEN VERTROUWEN EN TOEGANKELIJKHEID GERECHT

ART 10/11 GRONDWET: GELIJKHEIDSBEGINSEL

E. Haalbare alternatieven en/of aanpassingen: enkel ideeën

F. Standpunt VCS

A. Reden voor een aanvulling op de eerste nota van het VCS

De vorige nota hield enkel een bespreking in van het zgn. wetsvoorstel Taelman inzake van 10/08/2007 en het wetsontwerp van de regering van 27/06/2008 tot invoering van het (Europees) betalingsbevel in België.

De Commissie Justitie blijkt in deze context evenwel ook een ander wetsvoorstellen te overwegen, en met name ook wetsvoorstel 790/01 ingediend door P.-Y. Jeholet en consorten.

Hierna volgt een bespreking van dit laatst vernoemde wetsvoorstel. In grote mate stemt dit voorstel overeen met de procedure van het (Europees) betalingsbevel. Niet verwonderlijk dus dat de mogelijke kritiek ten aanzien van dit voorstel in zeer grote mate gelijklopend is met de kritiek op het wetsontwerp van de regering.

A. Aanleiding en redenen van een nieuwe summiere rechtspleging om betaling te bevelen van een geldsom

De hoge graad betalingsachterstand in België, mogelijke faillissementen KMO's hiervan het gevolg alsook dat ondernemers hierdoor vaak dure kredietlijnen moeten gebruiken:

Concreet dient erop te worden gewezen dat steeds meer schuldeisers wezenlijk belang hechten aan de invordering van niet-betaalde vorderingen. Belgische schuldenaars, zowel bedrijven als particulieren, betalen hun facturen immers gemiddeld 16,3 dagen te laat, zodat de schuldeisers zich steeds vaker gedwongen zien een beroep te doen op bankkrediet, en dus een hoge intrest te betalen. Slechts één schuldvordering op twee wordt betaald op de contractueel vastgestelde vervaldatum. Van de schuldvorderingen met een betalingstermijn van 35 dagen is 10,5% na 90 dagen nog niet betaald, en 5,3% staat na 180 dagen nog steeds open. Gemiddeld 3% van de facturen wordt helemaal niet betaald. Dat betekent dat drie van de vijf ondervraagde bedrijven te maken hebben met problemen inzake cash-flow en dat bijna 9% stelt dat hun voortbestaan daardoor in het gedrang komt.

Het zijn vooral de kmo's met minder dan 50 werknemers die door malafide betalingspraktijken te maken krijgen met problemen met de cash-flow (ongeveer 75%) en aldus hun voortbestaan bedreigd zien (12,5 %). Kmo's die hun niet-betaalde schuldvorderingen willen invorderen, moeten thans een beroep doen op verschillende actoren, waaronder de rechter, teneinde een uitvoerbare titel te verkrijgen om hun schuldvorderingen te innen, met als gevolg dat

- debatten op tegenspraak moeten worden georganiseerd, terwijl die voor de kmo's vaak te duur zijn (zodat een aanzienlijk aantal «kleine» schuldvorderingen blijft openstaan);*
- de rechter kampt met overmatige werklast;*
- de rechtbanken overbelast zijn;*
- veel tijd verloren gaat vooraleer de uitvoerbare titel wordt afgegeven.*

(...)

Het is belangrijk de procedure inzake verhaal bij niet betwiste schuldvorderingen aan te passen, vooral voor kmo's. Doordat kleine en middelgrote ondernemingen vaak werken met een beperkte financiële basis, moeten zij geregeld het hoofd bieden aan aanzienlijke, uitblijvende betalingen, die – het is hiervoor al gezegd – hen ertoe nopen heel dure kredietlijnen aan te spreken.

De Richtlijn 2000/35/EG wordt expliciet vernoemd. De Verordening 1896/2006, en de verplichting voor EU-lidstaten tot het invoeren van een toegankelijke en eenvoudige procedure voor zgn. “onbetwiste schuldvorderingen” eerder niet expliciet.

De procedure tot verkrijging van een Europese uitvoerbare titel zonder debat op tegenspraak zal aanzienlijk worden vereenvoudigd door de techniek van de summere rechtspleging om betaling te bevelen te wijzigen via de invoering van het begrip «omkering van het geschil».

Die verschillende elementen hebben geleid tot een groot debat op Europees niveau, dat is uitgemond in Richtlijn 2000/35/EU betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties. Die richtlijn werd bij de wet van 2 augustus 2002 in Belgisch recht omgezet, maar veel zoden heeft zulks tot dusver niet aan de dijk gezet.

De procedure van “summere rechtspleging” die geen “succes” zou zijn in België voor wat betreft de invordering van “onbetwiste schuldvorderingen”

Ook de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders is er zich van bewust dat de invorderingsprocedures, meer bepaald de summere rechtspleging om betaling te bevelen, vaak nog te ingewikkeld en te duur zijn; ze zijn dus niet echt afgestemd op de bedrijven (...) Het wetsvoorstel beoogt een aanpassing van de summere rechtspleging om betaling te bevelen, zodat een vonnis sneller, makkelijker en goedkoper tot stand komt.

(...)

In België is de «summere rechtspleging om betaling te bevelen» om een aantal redenen immers niet aangepast.

De belangrijkste kenmerken van die procedure zijn er de volgende:

- de rechter treedt van bij de aanvang op;*
- de schuldeiser moet door een gemachtigde worden vertegenwoordigd;*
- voor de schuldvordering geldt een maximumbedrag;*
- het staat aan de rechter de aannemelijkheid van de schuldvordering beoordelen, wat de ontvankelijkheid van het verzoek van de schuldeiser zeer onzeker maakt;*
- de beschikking wordt betekend via een gerechtsdeurwaarder.*

De huidige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek in verband met de summere rechtspleging om betaling te bevelen staan in het vierde deel, boek IV, hoofdstuk XV.

De gerechtelijke achterstand wegwerken en het gerecht sneller doen optreden: voor werkelijk betwiste zaken de gewone procedures en al de aandacht van het gerecht voorbehouden: voor niet-betwiste zaken kortere en eenvoudiger procedure voorzien.

Wie de statistieken bekijkt, kan er niet omheen. De afgelopen dertig jaar is het aantal zaken voor de rechtbanken en hoven in ons land aanzienlijk toegenomen (...) Die naakte cijfers zijn niets anders dan de objectivering van een ontwikkeling die de meeste commentaren al jaren hadden geschetst, en die vele burgers ook al hadden aangevoeld: steeds meer mensen deden de afgelopen kwarteeuw een beroep op de overheidsrechter (...) om hun juridische geschillen, vooral in burgerlijke en in handelszaken, te laten beslechten. Ook als men rekening houdt met de toegenomen bevolking blijft deze stelling actueel. Sommigen spreken dan ook van een explosie van het aantal zaken of zelfs van een «geschillenneurose». Met de regelmaat van een klok hebben de audiovisuele media ons vertrouwd gemaakt met de beelden van de eindeloze stapels dossiers die in de uitpuilende kasten van de gerechtshoven op behandeling wachten, en van de beperkte middelen die de rechtbanken en hoven hiervoor ter beschikking staan (...) Het zal duidelijk zijn dat het toenemend beroep op de rechter niet het gevolg is van één enkele factor, maar dat verschillende factoren tegelijkertijd een rol hebben gespeeld. Een eerste element ligt ongetwijfeld in wat we eerder bespraken, namelijk de kwantitatieve toename van het overheidsrecht en de groeiende complexiteit ervan (...) Daarbovenop komt dat niet alle wetten en regels van even goede kwaliteit zijn. Soms komen ze tot stand onder grote tijdsdruk of als gevolg van eindeloze politieke compromissen, wat dan weer aanleiding kan geven tot onduidelikheden en tegenstrijdigheden bij de interpretatie. Een andere factor houdt verband met de forse toename van de sociale relaties. Door de mobiliteit komen burgers, meer dan vroeger, veelvuldig met elkaar in contact, wat de kans op juridische conflicten simpelweg doet toenemen (...) Maar ook het aantal economische transacties, zoals koop en verkoop, het gebruik van bank- en verzekeringsdiensten, indienstneming en ontslagen, is hand over hand toegenomen, vaak met een internationale dimensie. En wat te denken van de snelle ontwikkelingen inzake familiale samenlevingsverbanden, die geëvolueerd zijn van het klassieke kerngezin naar de eenoudergezinnen of naar de nieuw samengestelde gezinnen (nsg), en die bovendien steeds meer multicultureel worden? In elk van deze contacten en contracten schuilt de kans op meningsverschillen en conflicten. De vraag blijft natuurlijk waarom een toenemend aantal juridische conflicten ook aanleiding geeft tot een toenemend beroep op de rechter om hiervoor een oplossing te vinden. Deze ontwikkeling houdt dan weer verband met de stijgende individualisering van de sociale relaties in onze moderne samenleving (...) Deze trend wordt nog versterkt door het feit dat de juridische vaardigheden van de bevolking aanzienlijk zijn toegenomen, vooral door een stijgend opleidingsniveau (...) Wie er al eens mee geconfronteerd werd weet dat maar al te goed: gerechtelijke procedures kunnen lang tot zeer lang aanslepen. Wellicht is dat één van de meest gehoorde kritieken op de Belgische justitie (...) De gevolgen van de vertraagde procedures zijn bekend. Het aloude Engelse adagium «justice delayed is justice denied» is wellicht actueler dan ooit: wie te lang moet wachten op een rechterlijke uitspraak, verliest in feite zijn recht (...) De gevolgen van de langdurige gerechtelijke procedures schetsen is relatief simpel, ingewikkelder is het naar de redenen hiervan te peilen. Hoewel ook vele administratieve rechtscolleges met achterstand en langdurige procedures te maken hebben, doen de grootste problemen zich duidelijk voor bij de burgerlijke rechtbanken en hoven. Zoals steeds zijn de oorzaken van het fenomeen divers. Een belangrijke factor in dit verband is de toegenomen instroom van het aantal burgerlijke geschillen, zoals die eerder is aangegeven. Zij hebben rechtstreeks geleid tot filevorming en vertraagd verkeer voor de rechtbank. Deze ontwikkelingen worden vaak verscherpt door de vertragingstrategieën die een aantal advocaten met verve toepassen tijdens de procedures (...) Wij schreven het reeds, één van de meest gehoorde klachten over de Belgische rechtsbedeling is dat ze zo

traag werkt, althans in sommige van haar componenten. Het is dan ook logisch dat de eerste aanbeveling slaat op de versnelling van de gerechtelijke procedures, en op de noodzaak om deze binnen een redelijke termijn af te handelen.

Opmerking: Toch wel zeer opvallend is dat de “verantwoording” van de nieuwe summere rechtspleging voor een groot gedeelte gaat over wat de overheid en rechtbanken zouden kunnen doen om de gerechtelijke achterstand weg te werken dan wel om sneller recht te doen geschieden *naast* het (eventuele) omvormen van de summere rechtspleging. Dit betekent dus een hoop tekst in deze parlementaire voorbereiding die weinig of niets te maken heeft met de nieuw voorgestelde procedure. Een “rookgordijn” zouden wellicht sommige personen durven suggereren.

B. Oplossing in België

Vervanging/schrapping van de procedure “summere rechtspleging betaling geldsom” van artikel 1338 e.v. Gerechtelijk Wetboek die als kenmerken heeft:

- na verplichte voorafgaande aanmaning, met expliciete vermelding dat andere gerechtelijke procedure van summere rechtspleging kan worden opgestart
- in eerste instantie dan een eenzijdige procedure
- verzoekschrift ondertekend door advocaat
- vergezeld van geschrift uitgaand van de schuldenaar dat de schuldvordering bewijst
- voor geldvorderingen met maximumbedrag van 1860 EUR waarvoor de Vrederechter bevoegd is
- na bevel tot betalen van de rechter: betalen, verzet aantekenen of anders omzetting van het bevel in een uitvoerbare titel

Invoeren procedure van “nieuwe procedure van summere rechtspleging” met als kenmerken:

- voor alle vorderingen tot betalen van een geldsom (gebaseerd op contract)
- verplichte voorafgaande ingebrekestelling
- in eerste instantie een eenzijdige procedure
- op basis geschrift uitgaand van de schuldenaar, een niet-betwiste factuur of enig andere bewijsstuk
- niet noodzakelijk een verzoekschrift ondertekend door een advocaat
- in zoverre de schuldvordering zeker, vaststaand en invorderbaar is
- na bevel tot betalen van de rechter: betalen, verzet aantekenen of anders omzetting van het bevel in een uitvoerbare titel

Of ook:

(...) de procedure sterk vereenvoudigd (...) door de rechter de mogelijkheid te geven aan de schuldeiser een soort van voorlopig «ticket» toe te kennen om de schuld te innen. Indien de schuldenaar niet reageert binnen een bepaalde termijn, wordt hij verondersteld akkoord te gaan met de voorlopige oplossing, en is er dus geen tegensprekelijke zitting meer nodig.

C. Gebreken (in verantwoording): onduidelijkheden

** EU RICHTLIJN **

Richtlijn 2000/35/EG is en was niet van toepassing op “transacties met consumenten” doch wel enkel op “handelstransacties”. Dit zijn transacties tussen ondernemers onderling (grote bedrijven, KMO’s en vrije beroepen) en tussen enerzijds de zakenwereld en anderzijds de overheid wat betreft leveringen van goederen en diensten tegen vergoeding.

Artikel 1: Toepassingsgebied

Deze richtlijn is van toepassing op alle betalingen tot vergoeding van handelstransacties.

Artikel 2: Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder: 1. „handelstransactie”: transactie tussen ondernemingen of tussen ondernemingen en overheidsinstanties die leiden tot het leveren van goederen of het verrichten van diensten tegen vergoeding

Het nu besproken wetsvoorstel regelt nochtans niet alleen of focust zich niet in hoofdzaak op betalingsverkeer tussen handelaars/ondernemers onderling of tussen handelaars/ondernemers en de overheid terwijl nochtans de Richtlijn van 2000 enkel op deze zgn. “handelstransacties” betrekking had. Daar zitten immers de grote problemen, de grote bedragen ...

De Richtlijn van de Europese Unie is dus sowieso geen afdoende motivatie om de nieuwe summere rechtspleging in te voeren in België voor geldvorderingen t.a.v. consumenten en/of tussen burgers onderling. Consumentenschulden en privéschulden vallen immers niet onder het toepassingsgebied van deze Richtlijn.

**** EU VERORDENING ****

De EU Verordening 1896/2006 bevat een verplichting om tegen 12/12/2008 vereenvoudigde procedure van het “Europees betalingsbevel” te hebben om zgn. “onbetwiste schuldvorderingen” vlot te kunnen innen binnen EU, in burgerlijke en handelszaken behoudens enkele uitzonderingen. Deze Verordening is in het bijzonder evenwel slechts van toepassing voor zover het “transacties tussen lidstaten” betreft.

Artikel 2: Werkingssfeer:

Deze verordening is, in grensoverschrijdende zaken, van toepassing in burgerlijke en handelszaken, ongeacht de aard van het gerecht (...)

Artikel 3: Grensoverschrijdende zaken

1. In deze verordening wordt onder grensoverschrijdende zaak verstaan, een zaak waarin ten minste een van de partijen haar woonplaats of haar gewone verblijfplaats heeft in een andere lidstaat dan de lidstaat van het aangezochte gerecht

Het wetsvoorstel hier besproken verwijst op geen enkel moment naar deze Verordening en is er verder ook niet volledig mee compatibel. Verder zou deze Verordening enkel maar een verantwoording kunnen zijn om zoiets als een nieuwe summere rechtspleging in te voeren voor “interstatelijk rechtsverkeer” met eiser en verweerder die in een verschillende lidstaat wonen of zetel hebben. Zo is de Verordening dus alleszins ook geen reden om dergelijke procedure in te voeren voor “binnenlands rechtsverkeer” of dit nu “handelstransacties” betreft dan wel schulden die “consumenten” en “particulieren” zouden kunnen oplopen.

**** BETALINGSACHTERSTAND (BIJ HANDELSTRANSACTIES) ALS REDEN WETSWIJZIGING ****

Studie waarnaar EU (bij hun richtlijn in 2000) verwees, had voornamelijk betrekking op “handelstransacties” oftewel transacties *business to business* en *zakenwereld-overheid* m.b.t. tegen levering goederen en diensten tegen vergoeding. Conclusie van die studie: grootste ondernemingen en de overheid zijn de slechtste betalers, en het zijn inderdaad de KMO's die hiervan meermaals de dupe zijn. Perverser bezien: grote ondernemingen en de overheid kunnen in bepaalde gevallen KMO's serieus tot dodelijk de das om doen ...

Bovendien loert het risico van de rechtsongelijkheid permanent om de hoek. Niet elke partij kan het zich immers veroorloven jaren op een uitspraak te wachten, wetende dat de sociale en economische draagkracht sterk kan verschillen tussen partijen. Langdurige procedures spelen meestal in het voordeel van de partij die het best dergelijke risico's kan spreiden, in de praktijk vaak de grote spelers op het juridische veld, zoals banken, verzekeringsmaatschappijen, de overheid enz. Op die manier ontstaat het risico van een justitie die de «haves» bevoordeelt en de «have-nots» in de kou laat staan.

Het is verder alleszins zo dat de grote bedragen, die mogelijks KMO's op het randje van de afgrond kunnen brengen, binnen deze “handelstransacties” te vinden zijn. Het grote gevaar voor de KMO is in de regel echt niet de (individuele) gewone burger en consument die in de regel niet tot de “haves” behoren en die zich normalerwijs niet aan “procesmisbruik” zouden bezondigen.

Bovendien loert het risico van de rechtsongelijkheid permanent om de hoek. Niet elke partij kan het zich immers veroorloven jaren op een uitspraak te wachten, wetende dat de sociale en economische draagkracht sterk kan verschillen tussen partijen. Langdurige procedures spelen meestal in het voordeel van de partij die het best dergelijke risico's kan spreiden, in de praktijk vaak de grote spelers op het juridische veld, zoals banken, verzekeringsmaatschappijen, de overheid enz. Op die manier ontstaat het risico van een justitie die de «haves» bevoordeelt en de «have-nots» in de kou laat staan.

(...)

Deze ontwikkelingen worden vaak verscherpt door de vertragingstrategieën die een aantal advocaten met verve toepassen tijdens de procedures. Het nut van korte debatten betwisten, tussenvonnissen uitlokken, expertises of tegenexpertises vragen, procedurefouten opwerpen, op de valreep nieuwe feiten en stukken te voorschijn halen, conclusies op het laatste moment neerleggen, of zaken gewoon laten «slapen»: het zijn courante technieken om de rechtsgang te rekken en de kansen van de eigen partij te verhogen. Sommige commentatoren spreken in dit verband over «procesrechtsmisbruik». Voor de buitenwereld wordt hiermee het beeld geschapen van een juridische procedure die weinig meer is dan een complex spel, waarin de sluwste en handigste spelers het halen.

Als er dus al iets “dringend” wat betreft binnenlands en/of grensoverschrijdend rechtsverkeer zou moeten worden geregeld, is dit in eerste instantie dus het mogelijk maken van een procedure zoals de nieuwe summiere rechtspleging tussen handelaren en ondernemers onderling.

Als er verder dan nog iets “dringend” wat betreft binnenlands en/of grensoverschrijdend rechtsverkeer zou moeten worden geregeld, is dit in eerste

instantie ook het mogelijk maken van de procedure van het betalingsbevel door een handelaar/onderneming t.a.v. de overheid.

Zie ook nog recent: de Standaard 05/11/2008: Van Quickenborne pleit er onder meer voor dat de overheid haar facturen stipt zou betalen. Hoewel de betalingstermijn voor de overheid wettelijk is vastgelegd op 50 dagen, blijkt uit cijfers dat die termijn in België ruimschoots overschreden wordt: gemiddeld 75 dagen in totaal.

Als er dan al iets is dat niet of minder “dringend” en bovendien niet “verplicht” moet worden geregeld, betreft dit het binnenlands rechtsverkeer en hierbinnen het mogelijk maken van de procedure van de nieuwe summere rechtspleging door een handelaar/ondernemer of de overheid t.a.v. een burger/consument en tussen burgers onderling. Niet dat in deze relaties er geen problemen zijn met betalingsachterstand maar dan gaat het wel in de regel over kleinere bedragen dan wel over de gehele groep der consumenten wiens betalingsachterstand problematisch is. Alleszins is het in de regel niet een individuele schuldenaar/consument die KMO's in het gevaar zou kunnen brengen.

**** ACTORI INCUMBIT PROBATIO // HET RECHT OP WEDERWOORD ****

De nieuwe summere rechtspleging zal toelaten dat na een eenzijdige procedure een schuldeiser een betaalbevel of “ticket” krijgt t.a.v. een (vermoedelijke) schuldenaar, waarbij de rechter in allereerste instantie dus enkel oordeelt op basis van bewijzen en stukken overhandigd door de schuldeiser. De (vermoedelijke) schuldenaar kan geen enkel verweer voeren aangezien deze dus niet uitgenodigd wordt om zich te verdedigen. Deze moet dan verder zelfs voorafgaandelijk niet expliciet op de hoogte worden gesteld dat men zinnens is de rechtbank in te schakelen (wat dus allemaal achter de rug om van de schuldenaar kan gebeuren). Er moet weliswaar voorafgaand een ingebrekestelling worden verstuurd, hierbij moet evenwel niet verplicht worden vermeld dat bij gebreke aan onmiddellijke betaling of regeling van de schuld er anders een gerechtelijke procedure zal (kunnen) worden opgestart. Dit is wel het geval bij de huidige procedure van summere rechtspleging.

Dus zonder enige mogelijkheid van verweer en verdediging gaat de rechter een vorm van (voor)vonnissen vellen, of nog minder, een “ticket” dus, waartegen de tegenpartij verzet moet aantekenen binnen de maand na betekening waarna anders bij niet-betaling het bevel omgezet kan worden in een (echte) (en verder onbetwistbare) uitvoerbare titel door de schuldeiser.

Dit wijkt af van eeuwenoude principe in ons rechtstelsel dat het de eiser is die eerst maar eens moet bewijzen, in een tegensprekelijk debat, of er sprake is van een gegronde schuldvordering op de verweerder, en van afwezigheid van tegenvorderingen, en dit alvorens de rechter een of ander vonnis velt.

Dit algemeen principe van «l'inversion du contentieux» (omkering van het geschil) wordt in Frankrijk met succes toegepast in het kader van de eenvoudige «procédure sommaire d'injonction de payer» (summere rechtspleging om betaling te bevelen), waardoor meer dan één miljoen zaken per jaar kunnen worden afgehandeld.

Eeuwenoude (juridische) principes (van gezond verstand) ivm de rechtsbescherming van de burger worden nu dus zomaar overboord gegooid: Zou en moet een rechter niet altijd de kans willen geven aan de tegenpartij om een “tegensprekelijk debat” te

voeren alvorens een (voor)vonnissen, bevel, ... te vellen en een tegenpartij niet ineens (als een donderslag bij heldere hemel) voor een voldongen feit/akte/bevel te stellen met de plicht te reageren of anders de gevolgen ervan te dragen ? Dat is toch maar normaal ? Hierbij de opmerking dat er wel degelijk een verschil is met verstekzaken waar het “onbetwistbaar” karakter van een vordering afgeleid mag worden uit enerzijds niet ingaan op uitnodiging zich te verweren en anderzijds een verstekvonnissen waartegen geen verzet wordt aangetekend. Dit is toch niet hetzelfde als het “onbetwistbaar” karakter enkel en alleen afleiden uit het feit dat iemand geen verzet aantekent tegen een vorm van een vonnissen waarbij de totstandkoming hij/zij geheel niet betrokken of uitgenodigd is geweest ?

Zie ook De Morgen06/11/2008: Het eenzijdig verzoekschrift in kortgeding is de enige juridische procedure waarin een loopje wordt genomen met een nochtans heilig principe van de rechtspleging: het recht op wederwoord (...). Een eenzijdig verzoekschrift is als een voetbalwedstrijd met elf spelers tegen nul, en een scheidsrechter die in het voordeel fluit van de aanwezige elf.

Normale gang van zaken is (nog steeds) dat vonnissen pas worden geveld na een (mogelijkheid van) tegensprekelijk debat waarbij zo nodig de eiser in eerste instantie bewijs van de vorderingen dient te leveren en de tegenpartij minstens de kans krijgt zich te verweren. Eenzijdige procedures zouden immers (toch) altijd zeer bijzondere doeleinden moeten dienen dan wel een bijzondere motivering moeten hebben en bovenal “uitzonderlijk” blijven, waarbij “het recht van verdediging” en het principe van minstens de mogelijkheid van een “tegensprekelijk debat” alvorens (een vorm van) recht te doen, slechts omwille van “hoogdringende redenen” en “tijdelijk” en voor zover “absoluut noodzakelijk” wordt uitgesloten. Hierom ook dat vonnissen na een eenzijdige procedure in de regel slechts een precaire waarde (moeten) hebben (bijv. uitspraak in kort geding na eenzijdig verzoekschrift).

Zie ook De Morgen06/11/2008: Dit, zeggen juristen, is het meest fundamentele der principes van ons rechtssysteem: het tegensprekelijke debat. Maar die wet laat dus uitzonderingen toe, 'voor zover er hoogdringendheid en volstreekte noodzakelijkheid is'. Zo staat het er (...) Bij een eenzijdig verzoekschrift komt er maar één partij aan het woord. De rechter hoort maar één kant van het verhaal. De hele argumentatie over 'hoogdringendheid' en 'volstreekte noodzakelijkheid' komt van diezelfde ene kant (...) Een vonnissen na eenzijdig verzoekschrift is altijd voorlopig.

De vraag is dan of er iets “voldoende bijzonder” aan de hand is met het de nieuwe summere rechtspleging om eeuwenoude principes op zijn kop te zetten. In de materie van deze nieuwe summere rechtspleging is de verantwoording of het bijzondere doeleinde dat het “onbetwiste” schuldvorderingen betreft (en het dan de schuldeisers en de rechtbanken niet te moeilijk maken). Maar hoe kan men concluderen dat een vordering “onbetwist” is indien de tegenpartij geheel niet de kans worden geboden van bij de beginne gehoord te worden (en dit uiteindelijk enkel maar wordt afgeleid uit afwezigheid verzet na een (vorm van) rechterlijke tussenkomst) ? En wat is zelfs bij eventuele echte “onbetwistbare” schuldvorderingen dan wel het “groter belang” dat van die omvang is dat het toelaat dat grondrechten in deze mate aangetast zouden mogen worden ?

**** ART 6 EVRM ****

Er is overduidelijk een inmenging met art. 6 EVRM in de zin dat het wetsvoorstel iemands “recht op verdediging” op zeer bijzondere wijze wenst te regelen. Wordt in het bijzonder het “recht op weerwoord” misschien niet afgenomen, het wordt wel beperkt en gereguleerd. Plots wordt het noodzakelijk (in bepaalde gevallen) dit recht binnen een zeer beperkte tijd (30 dagen) uit te oefenen dan wel dit recht (definitief) te verliezen nadat dus reeds een rechter is tussengekomen geweest. En de

rechter heeft desgevallend dan dus al zijn laatste zegje gedaan zonder ooit verweerder gehoord of gezien te hebben.

Inmenging met de burger zijn grondrechten doet men als overheid volgens de regels van de kunst in zoverre: a) klare tekst 2) verantwoording 3) pertinent criterium 4) proportionaliteit

- **KLARE TEKST:** Een schuldvordering die “vaststaand”, “zeker” en “invorderbaar” moet zijn dan wel “onbetwist”: Omhelst dit een enkel een controle op wetten die de openbare orde en zeden raken die een rechter in een gewone procedure ambtshalve dient op te werpen, of moet de rechter ook op ‘dwingend recht’ dat (slechts) gesanctioneerd is met ‘relatieve nietigheden’ controleren? Dient de rechter bijv. ook de naleving van alle wetten op consumentenbescherming te verzekeren? En in welke mate moet er nu eigenlijk documenten en bewijsstukken zijn? Moeten hierbij de gewone bewijsregels worden in acht worden genomen? En dit dan bijv. rekening houden met het feit dat bij consumenten en particulieren art. 25 Wetboek Koophandel niet van toepassing is? Wordt binnen deze procedure “gegrond” en “bewijsbaar” ineens maar gelijkgesteld met “enigszins aantoonbaar”? Voldoende dat bepaalde voorwaarde of een bepaald bedrag op een relevant document of bewijsstuk terug te vinden is of ook inhoudelijke controle van de rechter wat betreft (het bewijs van) de (aanvaarding van de) contractsbepaling die gevraagd wordt toegepast te worden? En is het dus niet zo dat een rechter nimmer tot de conclusie (in feite) kan komen dat een vordering “onbetwist” is zolang hij de tegenpartij niet heeft gehoord of toch minstens een kans hiertoe heeft gegeven?
- **VERANTWOORDING:** Een gemak voor de schuldeisers of de rechtbanken, zelfs bij invordering van echte “onbetwiste” schuldvorderingen, lijkt geen voldoende reden om consumentenbescherming en ook meer algemeen burgers in burgerlijke zaken hun fundamenteel “recht op verdediging” in rechtsprocedures te ontzeggen of toch onevenredig veel te beperken of te bemoeilijken door in het bijzonder dus de gewone of normale procedure geheel “op zijn kop” te zetten. Kan niet zonder art. 6 EVRM te hinderen een snelle procedure worden bedacht die in overeenstemming is met de Verordening 1896/2006? Moet werkelijk noodzakelijk gewerkt worden met eenzijdige verzoekschriften? En is die Verordening eigenlijk wel in overeenstemming met art. 6 EVRM? En gaat een eventuele verstekprocedure al niet snel genoeg (waarbij er desgevallend een beter bewijs van afwezigheid betwisting is)? In een democratische rechtsstaat lijken economische belangen alleszins niet zonder meer fundamentele rechten van haar individuele burgers zomaar opzij te mogen schuiven.
- **CRITERIUM ONDERSCHEID:** Er ontbreekt een criterium om de inmenging met art. 6 EVRM afgelijnd en uitzonderlijk te houden. De nieuwe summere rechtspleging zou immers veralgemeend van toepassing zijn en is zo dus geen echte “uitzonderingsmaatregel” meer en zo is er dan sprake van een te vaag of breed criterium doordat de nieuwe summere rechtspleging “te normaal” zou kunnen worden aangewend. Criterium wil dan verder zijn dat het om “onbetwiste” schuldvorderingen gaat, die zo een snelle en vereenvoudigde procedure waard zijn, evenwel zal dit afgeleid willen worden maar niet kunnen worden uit de omstandigheid dat hetzij de schuldeiser “een” (vermoedelijke) schuldvordering

kan “bewijzen” (wat evenwel op zijn eigen “niets” zegt over de eigenlijke vordering die de schuldeiser zou hebben (bijv. gelet op betalingen van schuldenaar waarvan bewijzen niet worden overhandigd of vergeten of bijv. gelet op consumentenrechten die zouden kunnen worden ingeroepen)) hetzij uit het feit dat achteraf “geen verzet” wordt aangetekend (wat op zijn eigen evenwel “niets” zegt over het al dan niet betwist karakter van schuldvordering in hoofde van de schuldenaar: deze kan om veel andere redenen niet reageren, omdat deze bijv. hiertoe geen moed meer heeft). Geen van beide is dus een pertinent criterium om “betwiste” zaken af te zonderen van “niet-betwiste” zaken, toch zeker niet t.a.v. consument en/of tussen burgers onderling. Bovenal: een criterium inzake zou zo moeten zijn dat “vooraf” het verschil wordt gemaakt en dus “voordat” die of gene bijzondere en uitzonderlijke procedure (met miskenning of toch beperking van rechten van verdediging) wordt opgestart. Een pertinent criterium zou immers alleszins geen betrekking mogen hebben op iets dat pas “nadien” zou kunnen worden beoordeeld.

- **PROPORTIONALITEIT:** Gelet op het voornamen doel, vooral toch ook betalingsachterstanden bij “handelstransacties” wegwerken, die o.a. bedreigend voor KMO’s zijn, is het niet in verhouding dat (ook) consumenten en burgers hun recht op verdediging en weerwoord in dergelijke mate wordt aangetast, temeer omdat bij deze categorie (niet-professionelen) men minder uit de afwezigheid van gedrag (niet protesteren factuur, ... tot niet-instellen verzet) bepaalde zaken kan en mag concluderen. De betalingsachterstand van de (individuele) consument of particulier verantwoordt dan niet dergelijke ingrijpende maatregelen. Inmengingen met art. 6 EVRM via gebruik eenzijdige procedures zouden verder alleszins beperkt moeten worden tot “dringende situaties” waarbij wegens “uitzonderlijke omstandigheden” mensen hun grondrechten slechts “voorlopig” worden ingeperkt wat bij de nieuwe summere rechtspleging niet het geval is.

**** GEWONE BURGERS & CONSUMENTEN – PRIVE SCHULDEN ****

Zoals gezegd, zijn betalingsachterstanden in transacties tussen handelaren/ondernemers onderling en in transacties tussen dezen en de overheid een voornamen verantwoording om de nieuwe summere rechtspleging in te voeren. Van deze personen kan men inderdaad verwachten dat ze hetzij facturen zullen protesteren indien ze niet akkoord zijn dan wel verzet tegen een bevel tot betalen zullen instellen indien dit bevel inhoudelijk niet klopt: het betreft *professionals* die verder binnenshuis dan wel via belangengroepen een juridische controle van het bevel kunnen doorvoeren.

T.a.v. privé-personen en consumenten kan men evenwel niet dezelfde verwachtingen hebben als t.a.v. professionele handelaars/ondernemers en de overheid. Men kan zonder enig onderscheid bij deze categorie er niet van uitgaan dat deze wel verzet zullen aantekenen indien de schuldvordering vervat in het betalingsbevel (gedeeltelijk) niet gegrond zou zijn. Dat is allesbehalve realistisch: omdat het niet-reageren op een factuur of een bevel tot betalen niet noodzakelijk een “schuldbekenenis” inhoudt van betrokkenen die om allerhande andere redenen niet kunnen reageren (radeloosheid vanwege vele schulden, gebrekkige administratieve vaardigheden, geen kennis van consumentenrechten, ...). Dit is eveneens niet realistisch omdat van deze personen niet of minder kan worden verwacht een

(juridische) controle van de inhoud van een factuur te kunnen doorvoeren dan wel van een eventueel bevel tot betalen en dit met name (ook) wat schadevergoedingen en intresten e.d.m. betreft. En het is dus niet zeker niet zo dat de gewone burger al zijn rechten kent:

A contrario: Deze trend wordt nog versterkt door het feit dat de juridische vaardigheden van de bevolking aanzienlijk zijn toegenomen, vooral door een stijgend opleidingsniveau. Het is geen revolutionaire gedachte te stellen dat burgers, veel beter dan vroeger, weten wat hun rechten en plichten zijn, en hoe ze die kunnen afdwingen. Het groeiend rechtsbewustzijn van de geïnformeerde hedendaagse burger heeft hem dus in ruimere getale naar de rechtbank geleid dan voorheen het geval was.

Wat in het bijzonder hierbij ook mee in overweging moet worden genomen, is de korte termijn waarbinnen de burger/consument dient te reageren op een eventueel bevel: 30 dagen. Dat lijkt op eerste zicht veel tijd maar voor veel personen, zeker sociaal zwakkeren, is het echt geen evidentie de weg te vinden naar bijv. een pro deo advocaat (als ze daar al recht op hebben) om gepast advies in te winnen (als er al besef is dat mogelijks een deel van het bevel tot betalen niet zou kloppen en/of juridisch niet in orde zou zijn).

Wat specifiek consumentenbescherming betreft. De afgelopen jaren is de wetgever (ook op aansturen EU) meermaals en uitgebreid opgetreden met haar wetten ter bescherming van consumenten. Dit in het bijzonder ook door te stellen dat t.a.v. consumenten schuldeisers in de regel om hun vorderingen te staven geschriften nodig hebben uitgaand van de schuldenaar (die aan bepaalde eisen moeten voldoen) dan wel bijv. een bijzonder bewijs dat de consument (vooraf) voldoende en behoorlijk geïnformeerd is geweest over de algemene en bijzondere voorwaarden van de overeenkomst en deze door hem aanvaard zijn (zie o.a. Wet op het Consumentenkrediet, Wet op de Handelspraktijken, ...). Door afschaffing van de vereiste van een geschrift uitgaand van de schuldenaar wordt de poort evenwel opengezet deze consumentenbescherming teniet te doen. Dit zeker indien de rechter enkel en alleen op basis van (niet-betwiste) facturen een bevel tot betalen zou kunnen uitvaardigen, en zo niet eens de (aanvaarding van de) oorspronkelijke overeenkomst en de (aanvaarding van de) bijhorende algemene voorwaarden te zien zou moeten krijgen. Naast deze meer “formele” eisen heeft de wetgever ook in consumentenaangelegenheden meermaals “inhoudelijk” eisen gesteld aan wat kan en niet kan in een relatie t.a.v. een consument (zie ook o.a. Wet op het Consumentenkrediet, Wet op de Handelspraktijken, ...). Ook al staat het op papier en is het ondertekend (en aanvaard) door de consument dan nog steeds kan de clausele behept met een (relatieve) nietigheid zijn. De poort staat ook open om deze “inhoudelijke” bescherming teniet te doen of dat het toch minstens makkelijker wordt dat ze genegeerd kan worden (zelfs als de rechter enkel op bewijsstukken zou mogen steunen overeenkomstig de bewijsregels die gelden bij tegensprekelijke procedures (maar de rechter hierna geen verregaande inhoudelijke controle doet/mag doen/kan doen)).

We wijzen hierbij nog op de vele jaarverslagen van bijv. de Ombudsdienst voor Telecommunicatie of bijv. de adviezen van de Commissie Onrechtmatige Bedingen. Blijkt dat op grote schaal consumenten hun rechten worden geschonden. Dat kan men niet ontkennen. De vrees is dan ook terecht dat menig bedrijf ook via de nieuwe

summiere rechtspleging sommen zullen invorderen die eigenlijk niet (volledig) wettelijk zijn (en die een rechter niet “op eerste zicht” er kan uithalen). Ze doen het nu ook al. Dit betreft dan in hoofdzaak de accessoria (bijv. te hoge schadevergoedingen, onwettelijke kosten, te hoge intresten, ...) maar het kan evengoed betrekking hebben op de hoofdsom zelf (die bijv. niet zou moeten worden betaald indien het over “gedwongen verkoo” zou gaan in de zin van art. 76 Wet Handelspraktijken).

**** TAAK VAN DE RECHTER ****

Volgens het wetsvoorstel staat de procedure van de nieuwe summiere rechtspleging enkel open voor de “zekere en vaststaande” schulden die “invorderbaar” zijn. Dit zou dan een synoniem willen zijn van “onbetwiste schuldvordering”. Hierbij is het niet noodzakelijk dat een “geschrift uitgaand van de schuldenaar” wordt overhandigd.

Wat is de taak van rechter nu dan nog precies ? Enerzijds wordt voorgehouden dat hij/zij de vordering zal afwijzen als de vordering niet gegrond “lijkt” (wat betreft de (precieze) omvang van het bedrag). Ook zou hij/zij dus de “gegrondheid” moeten beoordelen. Dit lijkt desnoods een diepgaande (ook inhoudelijke) controle te impliceren. Hierbij komt dan nog dat de rechter “elke onderzoeksmaatregel” kan bevelen die hij/zij raadzaam acht. En wat bewijs betreft, hier zouden de gemeenrechtelijke regels van toepassing zijn: dus bijv. een “onderhandse akte” noodzakelijk voor het bewijs geldvordering van meer dan 375 EUR overeenkomstig art. 1341 B.W. ? Anderzijds zou er slechts sprake zijn van een marginale grondheidcontrole of zelfs maar een oordeel gebaseerd op “schijn”.

Volgens die regeling neemt de geadieerde rechter eerst een beslissing op grond van de schijn. In dat stadium is de beslissing van de rechter geenszins een vonnis.

(...)

Het verzoekschrift moet worden gestaafd door bewijsstukken (factuur, huurcontract, verkoopovereenkomst, kredietovereenkomst, korting enzovoort). De gemeenrechtelijke regels van de burgerlijke procedure zijn van toepassing

De rechter die de gegrondheid van de vordering moet onderzoeken vóór hij een betalingsbevel uitsprekt, kan het verzoekschrift geheel of gedeeltelijk verwerpen, als de schuldvordering hem niet gegrond lijkt.

Ook wordt bemerkt dat de rechter in de mogelijkheid zou zijn betalingsfaciliteiten toe te staan. Maar hoe en wanneer beslist de rechter hierover als hij de tegenpartij wat dat betreft op geen enkele manier kan horen en/of kennen, en de schuldeiser zich op voorhand hiertegen kan verzetten ?

Hoe grondiger de controle (moet), hoe meer tijd de rechter nodig heeft. Dat is evident. Indien schuldeisers massaal hun vorderingen zouden indienen bij de rechtbank, kan men evenwel verwachten dat zelfs met de beste wil deze controle onmogelijk in een voldoende mate kan gebeuren. Een eerste beslissing van de rechter zou dan ook nog eens binnen de 15 dagen moeten vallen, niet evident indien er een toeloop van zaken zou zijn en men in rekening neemt dat bijv. een verregaande controle op consumentenrecht toch wel de nodige expertise en tijd veronderstelt.

**** WEGWERKEN GERECHTELIJKE ACHTERSTAND ****

Er wordt nogal gemakkelijk van uit gegaan dat de nieuwe procedure zal kunnen bijdragen tot het wegwerken van de gerechtelijke achterstand. Evenwel is het de nieuwe summiere rechtspleging helemaal geen alternatief voor een gerechtelijke procedure (zoals bemiddeling, arbitrage, ...) doch enkel een bijzondere vorm ervan.

Bovendien kan enkel en alleen het bestaan van een nieuwe rechtsprocedure een 'aanzuiging' van zaken teweegbrengen (cfr. "netwidening-effect" in strafrechtelijke zaken na invoering alternatieve sancties). Lang ene kant zullen zaken die vroeger via gewone procedure verlopen nu via de versnelde en vereenvoudigde procedure kunnen verlopen. Langs de andere kant zullen nu ook zaken voor het gerecht worden gebracht die een schuldeiser voorheen niet aan een rechter zou willen voorleggen. Houdt men dan nog hierbij rekening dat bijv. grote telecombedrijven of energieleveranciers met 1000'en tegelijk dergelijke verzoeken zouden kunnen indienen.

**** BEMOEILIJKEN BEMIDDELING EN ALTERNATIEVE VORMEN INVORDERING (BIJ PARTICULIERE SCHULDENAARS) // AANZET TOT ONREDELIJKE EN HARDE INCASSOPRAKTIJKEN ****

De nieuwe summiere rechtspleging zal geen oplossing zijn om effectieve betaling te bekomen bij een werkelijk onvermogen consument/schuldenaar die niet 'kan' betalen en die met de vereenvoudigde procedure alleen maar extra snel kosten, van gerechtelijke invordering, bij op de rekening kan krijgen.

Sinds meerdere jaren ondertussen promoot de overheid echte "alternatieven voor gerechtelijke procedures". Ook in het beleidsplan van de Minister van Justitie van 2009 is hiervoor veel aandacht. Hierbij wordt onder meer gedacht aan het opleggen dat ondernemingen interne klachtprocedures moeten voorzien, aan de oprichting en inschakeling van allerhande Ombudsluier en Inspectiediensten alsook aan de bemiddeling (in familiezaken, in sociale zaken, in ondernemingszaken) en de arbitrage bedoeld in deel 6 en 7 van het Gerechtelijk Wetboek en de schuldbemiddeling in het bijzonder. Zie in dat kader ook de Wet Minnelijke invordering die naast reguleert ook promoot dat (op bepaalde wijze) betalingsproblemen in der minne kunnen worden opgelost (zonder dat een gerechtelijke procedure wordt opgestart). De nieuwe procedure van summiere rechtspleging in haar huidige vorm is zeker geen aanzet voor schuldeisers zich te wenden tot deze bemiddeling of andere echte alternatieven voor een gerechtelijke procedure.

Vervolgens hierbij de bemerking dat het wetsvoorstel niet enkel de bemiddeling en alternatieve vormen van geschilbeheersing niet promoot maar dat de invoering van een nieuwe summiere rechtspleging zelfs het compleet tegenovergestelde effect kan hebben. Minder gebruik dus van deze vormen van geschilbeheersing en verder een "verharding" van de invorderingspraktijken van schuldeiser en hun vertegenwoordigers. Waarom zouden zij niet systematisch, bijv. na 1 aanmaning en 1 ingebrekestelling, hun vordering veiligstellen via het betalingsbevel? Of waarom niet al 1 dag na de verplichte ingebrekestelling? Waarom zouden ze nog in discussie gaan met bemiddelaars en/of afbetaaltermijnen op vrijwillige basis toestaan? Gaan ze niet systematisch eerst een bevel tot betalen willen bekomen en pas daarna willen praten

(in een “betere” onderhandelingspositie, met dreiging beslagname van goederen, met alle verdere invorderingskosten ten laste van de schuldenaar) ?

** OPBLAZEN VERSCHIL MINNELIJKE EN GERECHTELIJKE INVORDERING // ONDERMIJNEN VERTROUWEN IN EN TOEGANKELIJKHEID VAN HET GERECHT **

Ook bijzonder is toch wel dat schuldeiser min of meer hun eigen deurwaarder kunnen gaan worden. Ze kunnen vlotjes en eenzijdig vorderingen gaan instellen bij de rechtbank die dus een onbetwistbare uitvoerbare titel kunnen worden in de mate de schuldenaar geen verzet aantekent tegen het bevel dat de rechter zou uitvoeren. En met die stap naar het gerecht kunnen ze natuurlijk ook gaan dreigen in aanmaningen. Dit laatste moeten ze dus niet, maar mogen ze wel..

Een bijzondere situatie doet zich voor. Enerzijds zijn er wettelijke initiatieven om minnelijke invordering door advocaten en gerechtsdeurwaarders in te perken dan wel toch minstens hierbij een verschil te maken tussen praktijken “zonder machtiging tot dagvaarding” / “voor uitvoerbare titel” en “met machtiging tot dagvaarden” / “na uitvoerbare titel” waarbij in het geval van “machtiging tot dagvaarding” of ook “na uitvoerbare titel” in de regel altijd eerst een (laatste) aanmaning dient te worden verstuurd met daarin het aanbieden van een laatste kans op minnelijke oplossing. Anderzijds worden schuldeisers en hun incassokantoren nu de mogelijkheid geboden zelf met een soort van dagvaarding te kunnen dreigen en dit ongeacht ze effectief van plan zijn de zaak voor de rechter te brengen. Daarbij zit toch iets duidelijk niet in de haak. Alleszins wordt het zo voor de mens in de straat zeker niet duidelijk wat nu precies “gerechtelijke” invordering is (na vonnis hetzij met reële dreiging opstarten gerechtelijke procedure) en “minnelijke” invordering (zonder vonnis en zonder onmiddellijke dreiging opstarten gerechtelijke procedure).

Tenslotte de opmerking dat met deze praktijken het beeld bij de gewone man in straat van het gerecht wel eens een zeer verdraaid kan worden. Zeker de schuldenaar die plots zo een bevel tot betalen krijgt: die zal de rechtbank ervaren als ‘bondgenoot’ van de grote bedrijven om hem/haar ineens het mes op de keel te zetten ... En zal de rechter niet worden aanzien als “stempelmachine” als schuldeisers (bijv. nuts- of telecombedrijf) massaal, met 1000’en tegelijk, aanvragen tot betalingsbevelen doen en bekomen ? Moet en mag een rechterlijke macht er eigenlijk wel fier op zijn dat ze eventueel (op deze manier en quasi zonder eigen inbreng) een miljoen zaken op een jaar heeft behandeld ?

** ART 10/11 GRONDWET **

Mogelijke probleem met het gelijkheidsbeginsel van art. 10/11 van de Grondwet, ligt er in dat er sprake zou kunnen zijn van een onterechte gelijke behandeling door eenzelfde nieuwe summere rechtspleging in te voeren voor zowel transacties tussen “handelaars/ondernemers” onderling en tussen dezen en de overheid als voor transacties t.a.v. “niet-handelaars/consumenten/burgers/...”. Het probleem ligt hem dan in het feit dat enkel voor de eerste categorie de vrije bewijsvoering normaal is waardoor bijv. tussen handelaars niet-geprotesteerde facturen bijzondere bewijskracht hebben terwijl voor de tweede categorie strikte bewijsvoering normaal is, waarbij dan komt dat in de nieuwe summere rechtspleging ineens t.a.v. allen een vrije

bewijsvoering mogelijk wordt. Men behandelt dan ten onrechte 2 categorieën gelijk, omdat de 2 categorieën fundamenteel verschillend zijn en een ongelijke behandeling verantwoordt.

Zie ook website EU:

Het burgerrechtelijk bewijsrecht is terug te vinden in het Burgerlijk Wetboek (B.W.) vanaf art. 1315 B.W. Het is een gesloten systeem met strikt geregementeerde bewijsmiddelen (...)

Het commerciële bewijsrecht is opgenomen in het Wetboek van Koophandel (W.Kh.) in art. 25 W.Kh. Het belangrijkste kenmerk is de openheid van het systeem en de vrijheid van het bewijs in handelszaken. Art. 25 W.Kh. zegt letterlijk: „Behalve door de bewijsmiddelen die het burgerlijk recht toelaat, kunnen handelsverbintenissen ook worden bewezen door getuigen in alle gevallen waarin de rechtbank oordeelt dit te moeten toestaan, behoudens de uitzonderingen bepaald voor bijzondere gevallen. Koop en verkoop kan bewezen worden door middel van een aanvaarde factuur, onverminderd de andere bewijsmiddelen die door de wetten op de koophandel zijn toegelaten.”.

Mogelijke probleem met het gelijkheidsbeginsel van art. 10/11 van de Grondwet, ligt er ook in dat er sprake zou kunnen zijn van een gelijke behandeling (qua moeten aantekenen verzet om procedure te grond aan te vangen) bij de nieuwe summere rechtspleging tussen enerzijds “handelaars/ondernemers” en de overheid en anderzijds “niet-handelaars/consumenten/burgers/...” terwijl alleen van handelaars en de overheid mag worden verwacht, in het algemeen, dat een omstandig stilzitten een “schulderkenning” zal inhouden. Van gewone burgers en consumenten kan men dat niet in dezelfde mate verwachten, en die hun rechten dienen door de wetgever dan ook “meer” en “pro-actief” beschermd te worden. Men behandelt dan ten onrechte 2 categorieën gelijk, omdat de 2 categorieën fundamenteel verschillend zijn en een ongelijke behandeling verantwoordt

Ook een mogelijk probleem is de gelijke behandeling bij procedure betalingsbevel tussen enerzijds “consumenten” en anderzijds andere schuldenaars terwijl consument bijzonder bescherming (vanuit EU o.a.) geniet die andere categorieën niet is gegund: in de regeling van het betalingsbevel wordt dan te onrechte geen onderscheid gemaakt naargelang het een consumentenschuld betreft dan wel niet, en wordt dus ten onrechte of te gemakkelijk het mogelijk gemaakt dat deze rechten kunnen worden genegeerd.

D. Haalbare alternatieven en/of aanpassingen: enkele ideeën

Idem vorige nota VCS

E. Standpunt VCS

Idem vorige nota VCS

Met dank voor uw aandacht:

